

Vith INTERNATIONAL EURASIAN
EDUCATIONAL RESEARCH CONGRESS

EJERCongress 2019 ABSTRACTS

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

19-22 JUNE 2019 / Ankara University
19-22 HAZİRAN 2019 / Ankara Üniversitesi

(25138) Öğretmen Adaylarının Hayat Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Kendi Kendine Öğrenme Hazırbulunuşlukları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**FATMA GİZEM KARAOĞLAN YILMAZ**
BARTIN ÜNİVERSİTESİ**RAMAZAN YILMAZ**
BARTIN ÜNİVERSİTESİ**ÖZET****Problem Durumu**

Günümüz toplumlarında ve eğitim sisteminde, bireylerin hayat boyu öğrenme becerilerine sahip olması, değişen toplumsal ve eğitimsel koşullara uyum sağlanabilmesi için önemlidir. Bireylerin hayat boyu öğrenen bireyler olabilmelerinde ise kendi kendine öğrenme becerileri önemli bir yere sahiptir. Greveson ve Spencer (2005)'a göre, öz-yönelimli öğrenme, hayat boyu öğrenme için bir önkoşuldur. Kendi kendine öğrenme becerileri gelişmiş olan bireyler, değişen toplumsal koşullar altında kendi bireysel öğrenme ihtiyaçlarını bilir ve bu ihtiyacı gidermeye yönelik eylemlerde bulunabilmektedir. Kendi kendine öğrenme, öğrenci merkezli öğrenmede ve özerk davranışların yürütülmesinde temel bir kavramdır. Bireylerin kendi kendine öğrenenler olma arayışı, bireylerin mesleklerinde veya kariyerlerinde olduğu kadar gündelik hayatlarında da hayat boyu öğrenmeye hazırlandıkları bir öğrenme sürecidir. Hayat boyu öğrenme bağlamında, kendi kendine öğrenme, özellikle bilgi çağında, yirmi birinci yüzyılda, bireylerin değişime ayak uydurmanın bir yoludur.

Günümüz bireylerinin özerk öğrenenler olarak hazırlanmasında, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme gibi daha üst düzey düşünme becerilerinin işe koşulmasında, özellikle yetişkin bireyler için, kendi kendine öğrenme becerilerine sahip olmak önemlidir. Günümüzde arama motorları, video paylaşım siteleri, kitlesel açık çevrimiçi dersler, sosyal ağlar gibi platformlar bireylerin kendi kendilerine öğrenmelerine fırsat oluşturan ortamlardır. Bu platformlar aracılığıyla bireyler mesleki gelişimlerinde olduğu gibi gündelik hayatlarının birçok noktasında bilgi ve becerilerini geliştirebilme fırsatı elde edebilmektedir. Bireylerin bu platformlardan etkin yararlanabilmeleri için ise; teknoloji okuryazarlığı gelişmiş, kendi öğrenme ihtiyaçlarını bilen, kendi öğrenme ve çalışma alışkanlıklarının farkında olan ve bu doğrultuda planlamalar yapabilen, kendi öğrenme süreç ve performanslarını değerlendirebilen bireyler olmaları önemlidir. Bu da bireylerin kendi kendine öğrenme becerilerine sahip olması gerektiğinin önemine vurgu yapmaktadır.

Kendi kendine öğrenme yoluyla yeni bilgi ve becerilerin kazanılması, bir bireyin yaşam kalitesini önemli ölçüde artırabilir. Bu nedenle, kendi kendine öğrenme deneyimleriyle yeni bilgi ve beceriler kazanan bireyler genellikle kariyer gelişimlerinde ve ekonomik kazançlarında daha iyi fırsatlara sahip olabilmektedir (Cross, 1981; Kabataş ve Karaoğlan Yılmaz, 2018). Tough (1971), tüm yetişkinlerin yaklaşık % 90'ının yılda en az bir kez kendi kendine öğrenme deneyimi yaşadığını; Cross (1981) yetişkinlerin bilgisinin % 70'inin kendi kendine öğrenme yoluyla gerçekleştiğini bildirmiştir. Bununla birlikte, yirmi birinci yüzyılda, birçok yetişkin öğrenenin sahip olması gereken bilgi ve becerilerin sayısı ve çeşitliliğinin artmasına bağlı olarak kendi kendine öğrenme faaliyetlerinin günümüz öğrenenleri için daha da önem kazandığı söylenebilir.

Kendi kendine öğrenme yetişkin öğrenenler genelinde önemli olduğu kadar öğretmen adayları için de bir o kadar önemlidir. Teknolojinin eğitime entegrasyonunun bir sonucu olarak günümüzde öğretim programları, içerikler, materyaller, öğretim yöntem ve teknikleri sürekli güncellenme / gelişme arayışı içerisinde. Bu sürecin başarılı olabilmesinde önemli bir rol öğretmenlere düşmektedir. Kendi kendine öğrenme becerileri gelişmiş öğretmenler bu değişim sürecinde öğrenme ihtiyaçlarını belirleyip, bu ihtiyacı gidermeye yönelik davranışlar gerçekleştirebilmektedir. Ancak, kendi kendine öğrenme becerisi gelişmemiş öğretmenler ise bu değişime ayak uydurabilmek için sürekli dışsal bir desteğe ihtiyaç duyabileceklerdir. Bu nedenle öğretmen adaylarının kendi kendine öğrenme becerileri gelişmiş olarak öğretmenlik yaşantısına hazır hale gelmeleri önemlidir. Her ne kadar kendi kendine öğrenme hayat boyu öğrenmenin bir ön koşulu olarak görülse de araştırmalar incelendiğinde, özellikle öğretmen adayları bağlamında, yetişkin öğrenenlerin hayat boyu öğrenme eğilimleri ile kendi kendine öğrenme hazırbulunuşlukları arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sonuçlarına ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Buradan hareketle gerçekleştirilen bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme eğilimleri ile kendi kendine öğrenme hazırbulunuşlukları arasındaki ilişkileri incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme eğilimleri ne düzeydedir?
- Öğretmen adaylarının kendi kendine öğrenme hazırbulunuşlukları ne düzeydedir?
- Öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme eğilimleri ile kendi kendine öğrenme hazırbulunuşlukları arasındaki nasıl bir ilişki vardır?

Araştırma Yöntemi

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme eğilimleri ve kendi kendine öğrenme hazırbulunuşlukları belirlemek ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile kendi kendine öğrenme hazırbulunuşluğu arasındaki ilişkiyi incelemek için tarama modeli kullanılmıştır. Bilindiği gibi tarama modelleri, bir olay ya da durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan modellerdir. Konu olan olay ya da durum, kendi koşulları içinde ve olduğu şekliyle tanımlanır (Karasar, 2014).

Katılımcılar

Araştırma bir devlet üniversitesinin; ilköğretim matematik öğretmenliği, sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, rehberlik ve psikolojik danışmanlık, resim iş öğretmenliği ve fen bilgisi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmekte olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 381 öğretmen adayı üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Öğretmen adaylarının cinsiyet, öğrenim görülen bölüm, sınıf gibi demografik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen demografik bilgiler formu kullanılmıştır.

Öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme eğilimlerinin belirlenebilmesi amacıyla Diker Coşkun (2009) tarafından geliştirilen 'Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği' kullanılmıştır. Ölçek toplam dört alt boyut ve 27 maddeden oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; motivasyon, sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu şeklindedir. Bu çalışma için ölçeğin yeniden hesaplanan güvenirlik katsayısı .93 olarak bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının kendi kendine öğrenme hazırbulunuşluklarını belirlemek amacıyla Fisher ve arkadaşları (2001) tarafından geliştirilen 'Özyönetimli Öğrenmeye Hazırbulunuşluk Ölçeği' Şahin (2010) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. 52 maddeden oluşan ölçek özyönetim, öğrenme isteği ve özkontrol şeklinde üç alt boyutu bulunmaktadır. Bu çalışma için ölçeğin yeniden hesaplanan güvenirlik katsayısı .89 olarak bulunmuştur.

Veri Analizleri

Verilerin normallik varsayımı Çarpıklık ve Basıklık (Skewness-Kurtosis) Testi ile sınanmıştır. Analiz sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır. Bu nedenle verilerin çözümlenmesinde parametrik testlerden yararlanılmıştır. Araştırmada anlamlılık testlerinde .05 düzeyi esas alınmıştır.

Beklenen/Geçici Sonuçlar

Öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme eğilimleri ile kendi kendine öğrenme hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemek ve bunlar arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın sonuçları, öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme eğilimleri ile kendi kendine öğrenme hazırbulunuşluklarının yüksek düzeyde sayılabileceğini göstermektedir. Öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme eğilimleri ile kendi kendine öğrenme hazırbulunuşluk düzeyleri arasında yüksek düzeyde sayılabilecek bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Alanyazın incelendiğinde Diker Coşkun (2009) üniversite öğrencilerinin hayat boyu öğrenme eğilimlerini belirlemeye yönelik araştırmasında öğrencilerin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda genel olarak üniversite öğrencilerine kıyasla öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu ifade edilebilir. Karakuş (2013) ise araştırmasında meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin ise hayat boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğunu belirlemiştir. Benzer şekilde Karaduman (2015) üniversite öğrencilerinin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Yılmaz ve Beşkaya (2018) tarafından yapılan araştırmada eğitim yöneticilerinin hayat boyu öğrenme eğilimleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda eğitim yöneticilerinin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğretmenler özelinde gerçekleştirilen benzer araştırmalarda ise öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir (Özçiftçi, 2014; Ayra, 2015). Bu bulgular ışığında araştırmaya katılan öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme becerilerine sahip oldukları, öğrenmeye açık bireyler oldukları ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler : öğretmen adayları, hayat boyu öğrenme, yaşam boyu öğrenme, kendi kendine öğrenmeye hazırbulunuşluk, öz-yönetimli öğrenme

Kaynakça

Ayra, M. (2015). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik inançları ile ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Amasya Üniversitesi, Amasya

Cross, K. P. (1981). *Adults as learners*. San Francisco: Jossey-Bass.

- Diker Coşkun, Y. (2009). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Greveson, G. C., & Spencer, J. A. (2005). Self-directed learning—the importance of concepts and contexts. *Medical Education*, 39(4), 348-349.
- Kabataş, S., & Karaoğlan Yılmaz, F. G. (2018). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme tutumlarının eğitim teknolojileri standartlarına yönelik öz-yeterlikleri açısından değerlendirilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 588-608.
- Karaduman, A. (2015). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile özyeterlik algıları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Karakuş, C. (2013). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 26-35.
- Karaoğlan Yılmaz, F.G., & Binay Eyüboğlu, F. A. (2018). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme tutumları, dijital yerli olma durumları ve teknoloji kabulü arasındaki ilişkinin birbirleri ile ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 4(1), 1-17.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri: kavramlar, teknikler ve ilkeler (27. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Özçiftçi, M. (2014). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim teknolojisi standartlarına yönelik özyeterliklerinin ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Amasya Üniversitesi, Amasya.
- Pallant, J. (2001). *SPSS: Survival manual*. Canberra: McPherson.
- Paloğlu, V.C., Yılmaz, R., & Keser, H. (2017). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. 11. *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu*, 24-26 Mayıs 2017, İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye.
- Şahin, E. (2010). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin öğretim stili tercihlerinin, cinsiyetlerinin, mesleki kıdemlerinin, özyeterlik algılarının ve özyönetimli öğrenmeye hazırlanış düzeylerinin mesleki yeterlikleri üzerindeki etkisi*. Doktora tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Şahin, E., Küçüksüleymanoğlu, R. (2015). Öğretmen adaylarının özyönetimli öğrenmeye hazırlanışlıkları, biliş ötesi farkındalıkları ve denetim odakları arasındaki ilişkiler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 317-334.
- Tough, A. (1971). *Adult learning projects*. Toronto: Ontario Institute for Studies in Education.